

საკვანძო ფაქტები საბაზისო კვლევის

პროექტისათვის:

ევროპის სამეზობლო პროგრამა სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარებისთვის - საქართველო (ENPARD III) - საქართველოს მონაცვლადი სასოფლო რეგიონების ეკონომიკის მხარდაჭერა

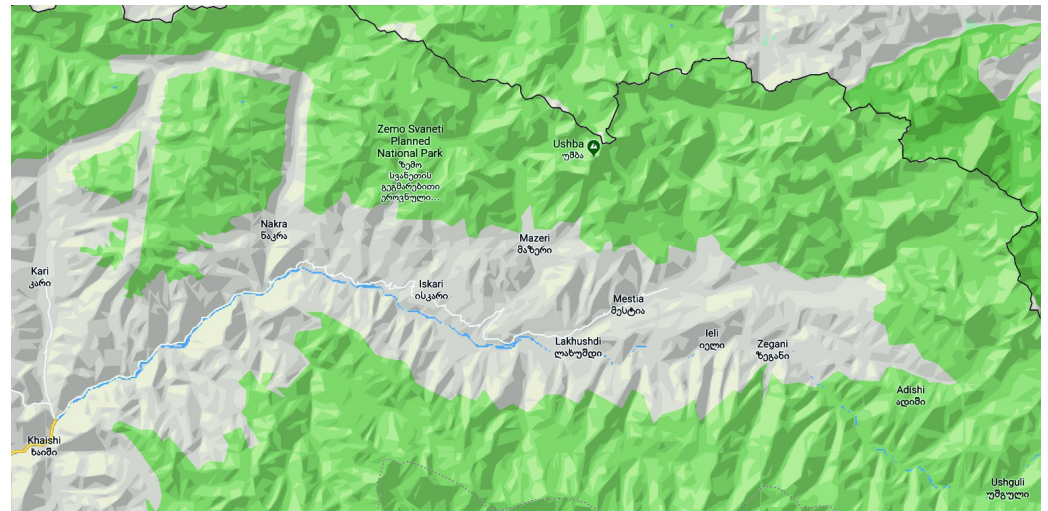
გეოგრაფია:

ტერიტორია - 3,044 კვ.კმ; სიმაღლეები ზღვის დონიდან 800 - 2200 მ-ია; შედგება 17 თემისგან.

მოსახლეობა:

9,500 კაცი (საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, 2019). მათ შორის: ქალი 52%, კაცი 48%. მუნიციპალიტეტში სრულწლოვანთა საშუალო მაჩვენებელი ერთ ოჯახზე არის 2.7, ხოლო ოჯახის წევრთა საშუალო მაჩვენებელი - 3.7.

პროექტი მიზნად ისახავს საქართველოს მესტიის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან რეგიონებში მცხოვრები მოსახლეობის კეთილდღეობისა და სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას, LEADER მიდგომის დანერგვით. LEADER მიდგომის გამოყენების დროს, მოსახლეობა თავად ერთვება მათივე ტერიტორიის განვითარების პროცესში

კვლევა ჩატარდა კავკასიის კვლევითი ინსტიტუტის ცენტრის მიერ (CRRC), ქვა ავსტრიასა და პოლიტიკისა და მართვის საკონსულტაციო კვლევით ცენტრთან (PMC RC) თანამშრომლობით.

სიღრმისეული კვლევის ჩასატარებლად, რომელიც ყველა ინტერესის სფეროს მოიცავს, CRRC-მ კვლევის შერეული მეთოდი გამოიყენა:

სამაგიდე მიმოხილვა;

ჩაღრმავებული ინტერვიუები - პოლოტიკოსებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და ბიზნესის წარმომადგენლებთან;

ფოკუს ჯგუფები - 15 ფოკუს ჯგუფები შედგა მამაკაცებისა და ქალებისგან ცად-ცადე და განხორციელდა 15 სხვადასხვა თემში.

შინამეურნეობების კვლევა - 484 ინტერვიუ ჩატარდა მესტიის 17 თემში, 2.4%-იანი ცდომილებით. კვლევები შერჩეულ იქნა სტრატეგის ფარგლებში, პროპორციული სიდიდით. შემთხვევითი ბიჭი განხორციელდა კვლევებში. რესპოდენტთა შესარჩევად გამოყენებულ იქნა კიშის ცხრილი. კვლევა წარმომადგენლობითა მესტიის მუნიციპალიტეტის ზრდასრული (18+) მოსახლეობისათვის.

კვლევის მონაცემების დამუშავებისთვის გამოყენებულა აღწერიითი და ამხსნელი მონაცემთა ანალიზის ტექნიკები.

„ეს დოკუმენტი შექმნილია ევროკავშირის და ავსტრიის განვითარების სააგენტოს მხარდაჭერით. მის შინაარსზე სრულად პასუხისმგებელია CRRC, CARE and PMC-RC და შესაძლოა, რომ იგი არ გამოხატავდეს ევროკავშირის და ავსტრიის განვითარების სააგენტოს შეხედულებებს“

სოციალურ-ეკონომიკური ფონი

პროექტი განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს მონაცემებს მოსახლეობას და მიზნად ისახავს საქართველოს მაკროეკონომიკური რეგიონებში მცხოვრებნი მონაცემები მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

მონაცემები მოსახლეობის წინააღმდეგობრივ განვითარებაში:

ხანდაზმულები სოციალურ სერვისებზე წვდომასთან დაკავშირებით დამატებით სირთულეებს აწყდებიან. ეს განსაკუთრებით ეხება ჯანდაცვას, რომლის მდგომარეობაც კრიტიკულია. დაბალი ფინანსური რესურსებისა და სოფლებში ჯანდაცვისთვის შეზღუდული ინფრასტრუქტურის არსებობის გამო, ხანდაზმულ ადამიანებს განსაკუთრებით სურთ, რომ ხელი მიუწვდებოდეთ ჯანდაცვის ობიექტებზე.

ახალგაზრდები, რომლებიც მთის რეგიონებში ცხოვრობენ, დასაქმების, განათლებისა და გართობის შესაძლებლობების ნაკლებობას განიცდიან.

მიგრაციის სურვილი შედარებით დიდი ქადაქისკენ გამოხატულია ახალგაზრდებისგან, განსაკუთრებით ქალებისა და გოგონებისგან. ისინი სენსიტიურობა აჩიან თავიანთი თემების მიერ დაწესებული შეზღუდვების მიმართ და პიროვნული განვითარებისთვის, სურთ უფრო მეტი შესაძლებლობები ჰქონდეთ.

პროექტის მიერ განსაზღვრული მონაცემები:

სადაზმობა (>60): მოსახლეობის 23%, მათ შორის ქალი (70%).

ახალგაზრდა (18-45): მოსახლეობის 35%

იქნა გამოყენებული მონაცემები: მოსახლეობის 8%-ს აქვს იძულებით გადაადგილებული პირის სტატუსი.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები: მოსახლეობის 2% აქვს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სტატუსი.

ქალი და გოგონები: მოსახლეობის 52%-ს ქალები და გოგონები შეადგენენ.

სიღარიბის ზღვარს მიღმა მხოლოდ პირები: მოსახლეობის 53%-ს საარსებო მინიმუმზე (179 ლარი) ნაკლები შემოსავალი აქვს (სიღარიბის ზღვარს მიღმა) - აქედან 28% -ს სოციალურად დაუცველის სტატუსი აქვს მინიჭებული.

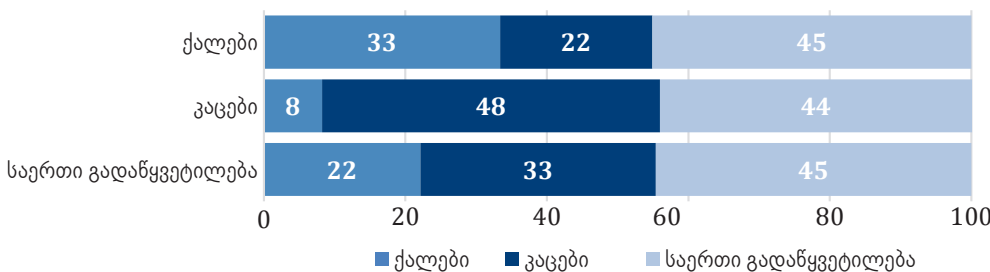
გენდერი და გენდერული თანასწორობის ინდექსი (GDI)

GDI არის სამუშაოების შემუშავების გარანტიის ქვაკუთხედი, რომ პროექტის ყველა პროცესი ხელს შეუწყობს სოციალურ ინტეგრაციასა და დაუცველი ჯგუფების აქტიურ მონაწილეობას.

გადაწყვეტილების მიღების უზრუნველყოფა

მთავარი გადაწყვეტილების მიმღებნი მამაკაცები არიან თემში (როგორც ფორმალურად, ასევე არაფორმალურად). ოჯახების 66% იმართება მამაკაცების მიერ, 26% ქალების მიერ, ხოლო 8% ერთდროულად მართავენ. ქალთა გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილების ძალიან განსხვავდება სფეროების მიხედვით. მათი აზრი უფრო მეტად წარმოდგენილია ჯანდაცვის, ბავშვთა მოვლისა და განათლების სფეროებში.

ოჯახის მთავარი მართვითი ქალებისა და კაცების რაოდენობის მიხედვით (%)

მამაკაცები ნაკლებად აფასებენ ქალთა როლს/წვლილს საოჯახო ეკონომიკურ საქმიანობებში და გადაჭარბებით აფასებენ თავიანთ როლს.

ეკონომიკური შესაძლებლობები

პროექტი მიზნად ისახავს სოფლის ეკონომიკის დივერსიფიკაციისა და კონკურენტუნარიანობის გაუმჯობესებას. მოწყვლადი ჯგუფების ჩართულობის გაზრდასა და მესტიის მუნიციპალიტეტში ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვის მენეჯმენტის გაუმჯობესებას - LEADER მიდგომის დანერგვით.

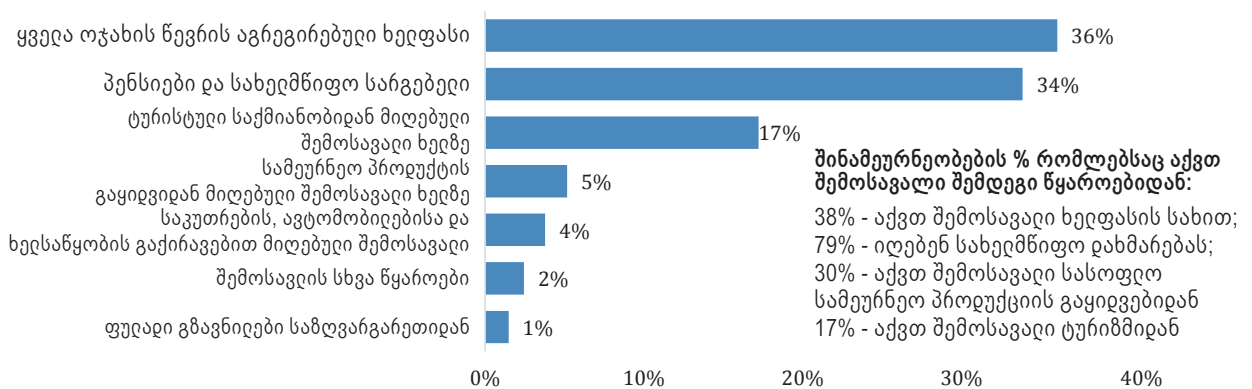
შემოსავალი და დასაქმება

საშუალო თვიური შემოსავალი ერთ სულ ოჯახზე - 243 ლარი.

მოსახლეობის 38% დასაქმებულია - უფრო მეტად კაცები ვიდრე ქალები.

დასაქმებული მოსახლეობის ნაწილი ძირითადად ერთდროულად ერთზე მეტი საქმიანობით არიან დაკავებულნი, შემოსავლის მიღების მიზნით.

შემოსავლის გადანაწილება ძირითადი შემოსავლის წყაროების მიხედვით (შემდეგი წყაროებიდან მიღებული შემოსავლის % მაჩვენებელი)

სუნიზმი

თითო ოჯახზე/წლიურად 16 134 ლარის ოდენობის შემოსავალი ფიქსირდება ტურიზმიდან იმ ადამიანების მხრიდან, ვინც ჩართულია ტურიზმში (17%). ბოლო წლებში მესტიამ მნიშვნელოვანი ზრდა განიცადა ტურიზმის მხრივ. ბაზარი ძირითადად არაფორმალურია, უამრავი ოჯახი აქირავებს თავიანთი სახლების ოთახებს და ტურისტებს სხვა არაფორმალურ მომსახურებას აწვდის. მათი უმრავლესობა ფლობს და აწარმოებს საოჯახო სასტუმროსა და სასტუმროს ბიზნესებს.

ტურისტული ბიზნესი უფრო მეტად გავრცელებულია ისეთ განვითარებულ ტერიტორიებზე, როგორებიცაა: უშგული, მესტია. სხვა თემები კი დაინტერესებულნი არიან ტურისტული ბიზნესით და ამ ინდუსტრიის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, სურთ ინფრასტრუქტურის განვითარება. ბევრმა ფოკუს ჯგუფის მონაწილემ თქვა, რომ შესაბამისი ინფრასტრუქტურა - გზები და ნარჩენების მართვა - იყო ტურისტების მოზიდვისა და განთავსების ბარიერი.

სოფლის მეურნეობა

თითო ოჯახზე/წლიურად 1776 ლარი არის იმ ხაღხის სოფლის მეურნეობიდან მიღებული შემოსავალი, ვინც კომერციულადაა ჩართული სოფლის მეურნეობაში (30%). მეცხოველეობა მესტიის სოფლის მეურნეობის პრივილეგირებული დარგია, თუმცა ყველას, ვინც სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაშია ჩართული, არ აქვს სამეურნეო პროდუქტის გაყიდვისგან შემოსავალი. ოჯახების 75%-ს ყავთ სულ მცირე 1 ცხოველი, მაგრამ მხოლოდ 30% იღებს შემოსავალს ამ სამეურნეო პროდუქტის გაყიდვისგან.

ის ოჯახები, რომლებიც სიღარიბის ზღვარს მიღმა ცხოვრობენ და მხოლოდ ხანდაზმულებისგან შედგებიან, ნაკლებად არიან ჩართულნი სოფლის მეურნეობაში.

საჯანო სამსახური

პროგრამირების შერჩეული მეთოდი მხარს უჭერს ადგილობრივი მოსახლეობის მეტად ჩართვას ადგილობრივი სტრატეგიების შემუშავებაში, დანერგვასა და მათი ტერიტორიების განვითარების გადაწყვეტილების მიღებაში.

ინკლუზიური მართვა

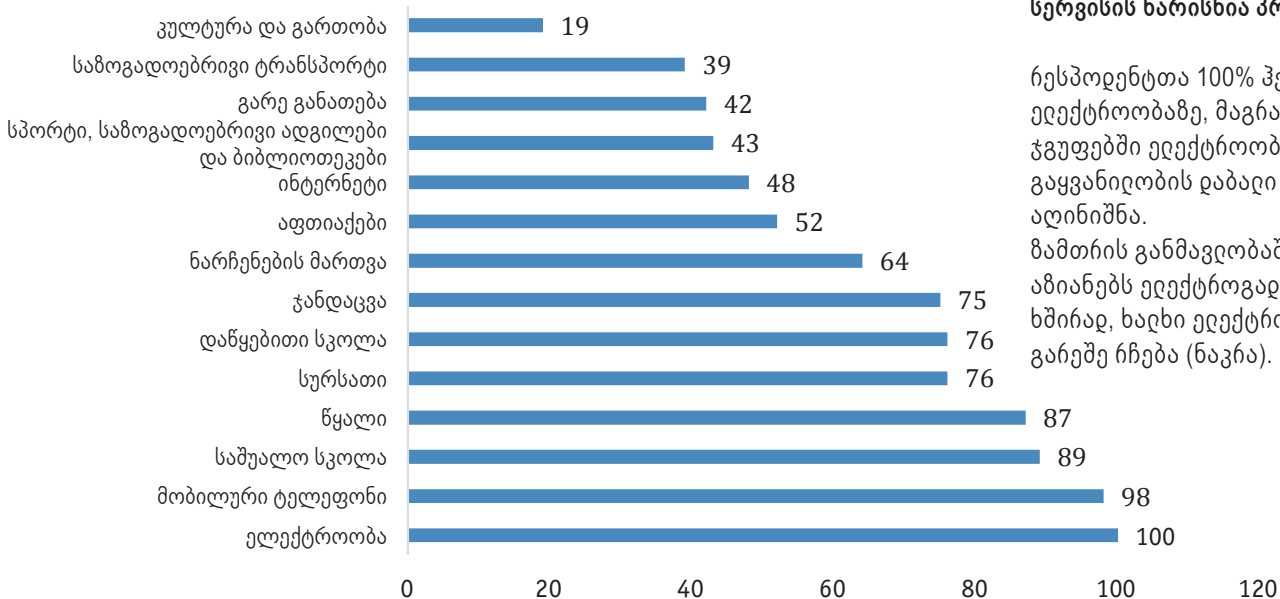
ინკლუზიური მმართველობით, ხალხი უფრო მეტადაა ჩართული ადგილობრივი ხელისუფლების საქმიანობაში, ვიდრე სხვა არსებული ფორმით. დღესდღეისობით, თითქმის არავინ ერთვება მესამე სექტორის ორგანიზაციებში, ფორმალურ და გაერთიანებებში (კოოპერატივები, პროფესიული კავშირები და ა.შ.).

ადამიანები მიიჩნევენ, რომ ყოველდღიური ცხოვრების სირთულე, მძიმე ეკონომიკური და სოციალური ფონი, განაპირობებს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართულობის ნაკლებობას. ასევე, მოსახლეობის ჩართულობისათვის, ბარიერად დასახედა საზოგადოებრივ ბაზისზე მომუშავე ორგანიზაციების ნაკლებობა (65%).

ქალები - ქალებს წამყვანი პოზიცია უკავიათ განათებასა და ჯანდაცვის სფეროებში - შო გადაწყვეტილებების მიღებაში, ამავდროულად კაცები დიდერული პოზიციების უმრავლესობას იკავებენ საკრებულოში, და სხვა ადგილობრივ სახელმწიფო ორგანოებში.

საბაზისო სერვისების ხარისხი

ოჯახები, რომლებსაც ხელი მიუწვდებათ ჩამოთვლილ სერვისებზე

ძალიან ხშირად, სერვისზე ხელმისაწვდომობა კი არა, სერვისის ხარისხია პრობლემა:

რესპოდენტთა 100% ჰქონდა წვდომა ელექტრობაზე, მაგრამ ფოკუს ჯგუფებში ელექტრობისა და გაზის გაყვანილობის დაბალი ხარისხი აღინიშნა. მამორის განმავლობაში, თოვლი ამიანებს ელექტროგადამცემ ხაზებს და ხშირად, ხალხი ელექტროგადამცემის გარეშე რჩება (ნაკრა).

სხვადასხვა სოციალურ და დემოგრაფიულ ჯგუფებს მომსახურებაზე განსხვავებული წვდომა აქვთ დონეების მიხედვით. მომსახურებაზე წვდომის მნიშვნელოვან დაბალი დონე აქვთ: სოფლად მცხოვრები ხალხი; ის, ვისი ოჯახიც სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ ცხოვრობს და ის ხალხი, ვისაც ერთი ოჯახის წევრი მაინც ჰყავს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი.